T093 ATĐ 5 (40) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q134-Đại Chủng Uẩn-Luận về Cụ Kiến

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

CHÖÔNG V: ÑAÏI CHUÛNG UAÅN (Tieáp Theo)

Phaåm Thöù Ba: LUAÄN VEÀ CUÏ KIEÁN

LUAÄN VEÀ CUÏ KIEÁN (Phaàn 1)

Ñaõ coù ñuû Kieán ñeá, ñeä töû cuûa Ñöùc Theá Toân chöa lìa nhieãm coõi Duïc maø thaønh töïu saéc cuûa nghieäp thaân-ngöõ heä thuoäc coõi Saéc, do Ñaïi chuûng naøo ñaõ taïo ra? Caùc chöông nhö vaäy vaø giaûi thích veà nghóa töøng chöông ñaõ lónh hoäi roài, nay seõ phaân bieät roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Bôûi vì muoán laøm cho ngöôøi nghi coù ñöôïc quyeát ñònh. Nghóa laø trong kinh noùi: "Ñöùc Phaät baûo vôùi Tyø kheo: Neáu trong thaân naøy Ly sinh hyû laïc, töôùi nhuaàn-khaép nôi töôùi nhuaàn, vui söôùng deã chòu- khaép nôi vui söôùng deã chòu, thì ôû trong thaân naøy khoâng coù phaàn ít Ly sinh hyû laïc maø khoâng ñaày ñuû khaép nôi." Trong kinh naøy noùi ñeán ñòa Caên baûn, chôù cho raèng chæ trong ñòa Caên baûn naøy coù phaùp coù theå lìa boû, chöù khoâng phaûi laø ñòa Caän phaàn. Bôûi vì ñoaïn döùt moái nghi naøy, cho neân hieån baøy trong Caän phaàn cuõng coù phaùp thieän coù theå lìa boû töông töï. Coù Sö khaùc noùi: Muoán ngaên chaën Luaän giaû Phaân Bieät, noùi Döï löu- Nhaát lai cuõng ñaït ñöôïc Tónh löï Caên baûn. Vì sao vò aáy ñöa ra caùch noùi naøy? Bôûi vì döïa vaøo trong kinh, nhö noùi: "Tueä thieáu thì khoâng coù Tónh löï, Tónh löï thieáu thì khoâng coù Tueä, ngöôøi coù ñaày ñuû hai loaïi naøy, thì caùch coõi Nieát-baøn khoâng xa." Döï löu-Nhaát lai, bôûi vì ñeàu coù Tueä cho neân hoï cuõng coù Tónh löï Caên baûn. Vì ngaên chaën yù chaáp aáy ñeå hieån baøy hai quaû ñaàu chöa ñaït ñöôïc Tónh löï. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì baøi tuïng maø vò aáy ñaõ daãn ra neân hieåu theá naøo? Ñaùp: Toân giaû Theá Höõu ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: "Tuïng aáy noùi tö duy choïn löïa ñuùng ñaén goïi laø Tónh löï, neáu khoâng nhö vaäy thì ngoaïi ñaïo cuõng ñaït ñöôïc Tónh löï Caên baûn, leõ naøo vaãn chaáp nhaän laø hoï cuõng coù Tueä hay sao? Luaän giaû Phaân Bieät ñöa ra caùch noùi naøy: Chaáp nhaän hoï coù Tueä laïi coù gì sai? Caùch noùi aáy khoâng ñuùng. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì ñaày ñuû hai loaïi naøy thì ñoái vôùi Nieát-baøn ñaõ laø khoâng xa, chöù khoâng phaûi laø caùc ngoaïi ñaïo caùch Nieát-baøn gaàn, bôûi vì hoï khoâng coù phaùp giaûi thoaùt." Coù ngöôøi noùi: Vì ngaên chaën yù cuûa phaùi Thí Duï, hoï noùi caùc ñòa Caän phaàn chæ coù phaùp thieän. Nay noùi roõ Caän phaàn coù ñuû ba loaïi, ñoù laø thieän-

nhieãm oâ vaø voâ kyù. Neáu ñòa Caän phaàn chæ coù phaùp thieän, thì ñeä töû cuûa Ñöùc Theá Toân chöa lìa tham coõi Duïc, döïa vaøo Vò chí Ñònh khôûi leân ñaïo theá tuïc, luaät nghi tuøy chuyeån aáy do Ñaïi chuûng cuûa ñòa naøo taïo ra? Toân giaû Thí Duï ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Laø do Ñaïi chuûng cuûa Tónh löï thöù nhaát ñaõ taïo ra. Leõ naøo khoâng phaûi caùc oâng noùi: Döï löu-Nhaát lai chöa ñaït ñöôïc Tónh löï hay sao? Vò aáy ñöa ra caùch noùi naøy: Toâi ngaên chaën phaùp thieän cuûa Tónh löï

khoâng phaûi laø nhieãm oâ vaø voâ kyù. Caùch noùi aáy phi lyù, bôûi vì chöa lìa tham coõi Duïc, haõy coøn khoâng coù theå daáy khôûi phaùp thieän cuûa Tónh löï thöù nhaát, huoáng gì coù theå daáy khôûi phaùp voâ phuù voâ kyù cuûa ñòa aáy? Vì vaäy ñeå ngaên chaën toâng chæ cuûa ngöôøi khaùc vaø hieån baøy veà chaùnh lyù, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Ñaõ noùi laø ñaõ coù ñuû Kieán ñeá, vì sao laïi noùi ñeán ñeä töû cuûa Ñöùc Theá Toân? Ñaùp: Ñaõ coù ñuû Kieán ñeá, laø bôûi vì muoán phaân bieät veà Tuøy tín-Tuøy phaùp haønh; ñeä töû cuûa Ñöùc Theá Toân, laø bôûi vì muoán phaân bieät veà caùc dò sinh. Hoûi: Ñaây laø ai vaäy? Ñaùp: Ñaây laø quaû Döï löu vaø quaû Nhaát lai chöù khoâng phaûi laø gì khaùc, bôûi vì noùi laø chöa lìa nhieãm coõi Duïc. Hoûi: Tuøy tín-Tuøy phaùp haønh vì sao khoâng goïi laø ñaõ coù ñuû Kieán ñeá? Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Ñaõ thaáy roõ boán Ñeá vaø ñaõ laøm haïi taø kieán, thì goïi laø ñaõ coù ñuû Kieán ñeá. Tuøy tín-Tuøy phaùp haønh, khoâng phaûi laø ñaõ thaáy roõ boán Ñeá, bôûi vì nay ñang thaáy roõ; khoâng phaûi laø ñaõ laøm haïi taø kieán, bôûi vì nay ñang laøm haïi. Vì vaäy khoâng goïi laø ñaõ coù ñuû Kieán ñeá. Coù Sö khaùc noùi: Neáu trong söï noái tieáp nhau, ñaõ loaïi tröø taát caû caùch nhìn traùi ngöôïc- haønh aùc- neõo aùc- phieàn naõo, thì môùi ñöôïc goïi laø ñaõ coù ñuû Kieán ñeá. Tuøy tín-Tuøy phaùp haønh, nay ñang coù theå loaïi tröø chöù khoâng goïi laø ñaõ loaïi tröø, bôûi vì vaãn coøn thaønh töïu. Vì vaäy khoâng goïi laø ñaõ coù ñuû Kieán ñeá. Nhö trong thöûa ruoäng toát khoâng coù taát caû caùc loaïi coû daïi-möa ñaù vaø tai hoïa baát ngôø, goïi laø thöûa ruoäng ñaày ñuû cho caùc vieäc ñoàng aùng. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu trong söï noái tieáp nhau ñaõ loaïi boû boán nghi, sinh ra boán quyeát ñònh, thì luùc baáy giôø goïi laø ñaõ coù ñuû Kieán ñeá. Tuøy tín- Tuøy phaùp haønh, ñang loaïi boû boán nghi, sinh ra boán quyeát ñònh, cho neân khoâng goïi laø ñaõ coù ñuû. Coù ngöôøi noùi: Neáu trong thaân ñaõ loaïi boû boán toái taêm, ñaõ phaùt khôûi boán saùng suoát; ñaõ loaïi boû boán voâ trí, ñaõ phaùt khôûi boán trí, thì goïi laø ñaõ coù

ñuû Kieán ñeá. Tuøy tín-Tuøy phaùp haønh thì khoâng nhö vaäy, cho neân khoâng goïi laø ñaõ coù ñuû. Coù ngöôøi noùi: Ñaõ thuaàn phuïc chaâu-ñaûo cuûa boán Ñeá, ñaõ loaïi boû giaëc thuø phieàn naõo ôû trong ñoù, môùi goïi laø ñaõ coù ñuû. Tuøy tín-Tuøy phaùp haønh, ñang thuaàn phuïc- ñang loaïi boû, cho neân khoâng goïi laø ñaõ coù ñuû. Hoûi: Vì sao dò sinh khoâng goïi laø ñeä töû cuûa Ñöùc Theá Toân? Ñaùp: Neáu chæ thuaän theo lôøi daïy cuûa Ñöùc Phaät chöù khoâng tieáp nhaän lôøi daïy naøo khaùc, thì goïi laø ñeä töû cuûa Ñöùc Theá Toân. Dò sinh coù luùc thuaän theo lôøi daïy cuûa Ñöùc Phaät, coù luùc thuaän theo lôøi noùi taø vaïy, cho neân khoâng goïi laø ñeä töû cuûa Ñöùc Theá Toân. Coù ngöôøi noùi: Caùc höõu tình do nghe ñuùng ñaén maø ñieàu phuïc chöù khoâng phaûi laø do nghe taø vaïy, môùi goïi laø ñeä töû cuûa Ñöùc Theá Toân. Dò sinh thì khoâng nhö vaäy. Coù ngöôøi noùi: Neáu thaønh töïu boán loaïi Chöùng tònh, thì goïi laø ñeä töû cuûa Ñöùc Theá Toân. Dò sinh khoâng coù boán loaïi Chöùng tònh, cho neân khoâng goïi laø ñeä töû cuûa Ñöùc Theá Toân. Coù ngöôøi noùi: Neáu chæ toân xöng Ñöùc Phaät ñeå laøm baäc Ñaïi Sö, thì goïi laø ñeä töû cuûa Ñöùc Theá Toân. Dò sinh coù luùc toân xöng ngoaïi ñaïo taø ma ñeå laøm thaày, cho neân khoâng goïi laø ñeä töû cuûa Ñöùc Theá Toân. Coù ngöôøi noùi: Neáu

chæ quy y cung kính Tam Baûo ñeå laøm ruoäng phöôùc, thì goïi laø ñeä töû cuûa Ñöùc Theá Toân. Caùc loaïi dò sinh, hoaëc laø laáy taø thaàn- caùc ngoaïi ñaïo... ñeå laøm ruoäng phöôùc, cho neân khoâng goïi laø ñeä töû cuûa Ñöùc Theá Toân. Coù ngöôøi noùi: Neáu tin chæ coù Ñöùc Phaät laø baäc Nhaát thieát trí, chæ coù phaùp do Ñöùc Phaät ñaõ noùi môùi coù naêng löïc vöôït qua sinh töû, chæ coù Tyø kheo Taêng laø ngöôøi phaïm haïnh, thì goïi laø ñeä töû cuûa Ñöùc Theá Toân. Caùc loaïi dò sinh traùi ngöôïc vôùi ñieàu naøy, vì vaäy khoâng goïi laø ñeä töû cuûa Ñöùc Theá Toân. Coù ngöôøi noùi: Ñoái vôùi Thaùnh giaùo cuûa Ñöùc Phaät, taâm yù vöõng beàn nhö coät cao cuûa Ñeá Thích, thì goïi laø ñeä töû cuûa Ñöùc Theá Toân. Caùc loaïi dò sinh ôû trong giaùo phaùp cuûa Ñöùc Phaät, taâm khoâng vöõng beàn gioáng nhö boâng tô theo gioù leân xuoáng, chuyeån ñoäng khoâng ngöøng, cho neân khoâng goïi laø ñeä töû cuûa Ñöùc Theá Toân. Hoûi: Ñaõ coù ñuû Kieán ñeá, ñeä töû cuûa Ñöùc Theá Toân chöa lìa nhieãm coõi Duïc maø thaønh töïu saéc cuûa nghieäp thaân- ngöõ heä thuoäc coõi Saéc, do Ñaïi chuûng naøo ñaõ taïo ra? Ñaùp: Heä thuoäc coõi Saéc. Ñaây laø döïa vaøo töôùng chung cuûa chuûng loaïi maø noùi. Neáu noùi rieâng bieät, thì neân noùi laø do Ñaïi chuûng cuûa ñòa Vò

chí maø taïo ra. Ñaây laø ngaên chaën noùi veà Döï löu-Nhaát lai cuõng ñaït ñöôïc Tónh löï. YÙ noùi: Bôûi vì chöa lìa nhieãm coõi Duïc, cho neân khoâng coù ngöôøi naøo chöa lìa nhieãm coõi Duïc maø coù theå ñaït ñöôïc Tónh löï. Laïi cuõng ngaên chaën noùi ñeán trong ñòa Vò chí khoâng coù voâ kyù. YÙ noùi: Bôûi vì Ñaïi chuûng cuûa coõi Saéc taïo ra, cho neân khoâng coù ngöôøi naøo chöa ñaït ñöôïc ñòa Tónh löï maø coù theå khôûi leân Ñaïi chuûng cuûa ñòa aáy. Hoûi: Vì sao trong naøy chæ hoûi veà nghieäp thaân- ngöõ tuøy theo ñaïo theá tuïc chöù khoâng phaûi laø voâ laäu? Ñaùp: Ñoù laø yù cuûa ngöôøi soaïn luaän muoán nhö vaäy, tuøy theo yù muoán aáy maø soaïn ra phaàn luaän naøy, nhöng laøm cho khoâng traùi vôùi phaùp töôùng, vì vaäy khoâng caàn phaûi vaën hoûi veà nguyeân côù ñieàu aáy. Coù ngöôøi noùi: Phaûi hoûi ñaày ñuû maø khoâng hoûi, thì neân bieát laø nghóa naøy coù khaùc. Coù ngöôøi noùi: Nghieäp thaân-ngöõ voâ laäu quyeát ñònh khoâng taùch rôøi, nghieäp thaân-ngöõ tuøy theo ñaïo theá tuïc. Neáu hoûi veà theá tuïc thì neân bieát laø ñaõ hoûi ñeán voâ laäu. Coù ngöôøi noùi: Luaät nghi voâ laäu laáy giôùi theá tuïc laøm gia haïnh, laøm moân loaïi, laøm nöông töïa, laøm nôi döøng chaân yeân oån. Neáu hoûi veà gia haïnh aáy thì ñaõ hoûi ñeán ñieàu aáy. Coù ngöôøi noùi: Giôùi voâ laäu döïa vaøo giôùi theá tuïc maø ñaït ñöôïc, cho neân hoûi veà theá tuïc thì hoûi ñeán voâ laäu. Coù ngöôøi noùi: Luaät nghi thaân- ngöõ tuøy theo ñaïo theá tuïc, chaéc chaén cuøng chung chuûng loaïi vôùi töï ñoäng taïo(naêng taïo), nay chæ hoûi ñeán cuøng loaïi tuøy theo ñòa sai bieät, voâ laäu khaùc loaïi vì vaäy khoâng hoûi. Coù ngöôøi noùi: Saéc naøy tuøy theo ñaïo theá tuïc coù söï tranh luaän khaùc nhau. Nghóa laø coù ngöôøi noùi: Laø do Ñaïi chuûng cuûa ñòa Vò chí maø taïo ra; coù ngöôøi noùi: Laø do Ñaïi chuûng cuûa Tónh löï thöù nhaát maø taïo ra. Vì vaäy maø hoûi ñeán. Voâ laäu nhaát ñònh laø do Ñaïi chuûng cuûa coõi Duïc maø taïo ra, vì vaäy khoâng hoûi ñeán. Bôûi vì nhöõng duyeân naøy, cho neân chæ hoûi veà nghieäp thaân-ngöõ theá tuïc, chöù khoâng hoûi ñeán voâ laäu. Hoûi: Sinh ôû coõi Duïc tieán vaøo boán Tónh löï höõu laäu, saéc cuûa

nghieäp thaân-ngöõ do Ñaïi chuûng naøo ñaõ taïo ra? Ñaùp: Heä thuoäc coõi Saéc. Ñaây laø döïa vaøo töôùng chung cuûa chuûng loaïi maø noùi. Neáu noùi rieâng bieät thì saéc thuoäc ñaïo theá tuïc tuøy theo Tónh löï thöù nhaát töùc laø Ñaïi chuûng sôû taïo heä thuoäc Tónh löï thöù nhaát, cho ñeán saéc thuoäc ñaïo theá tuïc tuøy theo Tónh löï thöù tö töùc laø Ñaïi chuûng sôû taïo heä thuoäc Tónh löï thöù tö. Hoûi: Sinh ôû coõi Duïc tieán vaøo boán Tónh löï voâ laäu, saéc cuûa nghieäp

thaân-ngöõ do Ñaïi chuûng naøo ñaõ taïo ra? Ñaùp: Heä thuoäc coõi Duïc. Bôûi vì döïa vaøo thaân coõi Duïc hieän roõ ôû tröôùc maét. Hoûi: Vì sao Ñaïi chuûng sôû y höõu laäu caàn phaûi heä thuoäc cuøng moät ñòa vôùi thuï ñoäng taïo (sôû taïo), sôû y voâ laäu tuøy theo thaân naøo khôûi leân thì heä thuoäc ôû thaân aáy? Ñaùp: Bôûi vì luaät nghi höõu laäu coù raøng buoäc-coù heä thuoäc, laø Ñaïi chuûng sôû taïo cuøng chung ñòa; luaät nghi voâ laäu lìa raøng buoäc-lìa heä thuoäc, nhöng döïa vaøo thaân khôûi leân, cho neân tuøy theo trong thaân cuûa ñòa naøo hieän roõ tröôùc maét, thì Ñaïi chuûng sôû taïo thuoäc veà thaân aáy. Coù ngöôøi noùi: Luaät nghi höõu laäu rôi vaøo coõi-rôi vaøo ñòa, cho neân Ñaïi chuûng sôû taïo thuoäc veà coõi-ñòa cuûa mình; luaät nghi voâ laäu tuy rôi vaøo ñòa maø khoâng rôi vaøo coõi, nhöng döïa vaøo thaân khôûi leân, cho neân tuøy theo Ñaïi chuûng sôû taïo cuûa sôû y. Coù ngöôøi noùi: Luaät nghi höõu laäu laø Ñaïi chuûng sôû taïo cuøng loaïi, cho neân ñòa caàn phaûi gioáng nhau; luaät nghi voâ laäu laø Ñaïi chuûng sôû taïo khaùc loaïi, cho neân tuøy theo thaân rieâng bieät, bôûi vì caàn phaûi döïa vaøo thaân hieän roõ ôû tröôùc maét. Hoûi: Sinh ôû coõi Saéc tieán vaøo boán Tónh löï höõu laäu, saéc cuûa nghieäp thaân-ngöõ do Ñaïi chuûng naøo ñaõ taïo ra? Ñaùp: Heä thuoäc coõi Saéc. Ñaây laø döïa vaøo töôùng chung cuûa chuûng loaïi maø noùi. Neáu noùi rieâng bieät thì saéc thuoäc ñaïo theá tuïc tuøy theo Tónh löï thöù nhaát, töùc laø Ñaïi chuûng sôû taïo heä thuoäc Tónh löï thöù nhaát, cho ñeán saéc thuoäc ñaïo theá tuïc tuøy theo Tónh löï thöù tö, töùc laø Ñaïi chuûng sôû taïo heä thuoäc Tónh löï thöù tö. Hoûi: Sinh ôû coõi Saéc tieán vaøo boán Tónh löï voâ laäu, saéc cuûa nghieäp thaân-ngöõ do Ñaïi chuûng naøo ñaõ taïo ra? Ñaùp: Heä thuoäc coõi Saéc. Ñaây cuõng döïa vaøo töôùng chung maø noùi. Neáu noùi rieâng bieät thì neáu sinh ôû Tónh löï thöù nhaát tieán vaøo boán Tónh löï voâ laäu, thì nghieäp thaân-ngöõ aáy ñeàu laø Ñaïi chuûng sôû taïo thuoäc Tónh löï thöù nhaát; neáu sinh ôû Tónh löï thöù hai tieán vaøo ba Tónh löï voâ laäu, thì nghieäp thaân- ngöõ aáy ñeàu laø Ñaïi chuûng sôû taïo thuoäc Tónh löï thöù hai; neáu sinh ôû Tónh löï thöù ba tieán vaøo hai Tónh löï voâ laäu, thì nghieäp thaân-ngöõ aáy ñeàu laø Ñaïi chuûng sôû taïo thuoäc Tónh löï thöù ba; neáu sinh ôû Tónh löï thöù tö tieán vaøo voâ laäu cuûa Tónh löï thöù tö, thì nghieäp thaân-ngöõ aáy laø Ñaïi chuûng sôû taïo thuoäc Tónh löï thöù tö. Trong naøy, neân bieát raèng sinh ôû ñòa döôùi thì Ñònh cuûa ñòa treân hieän roõ tröôùc maét, sinh ôû ñòa treân thì Ñònh cuûa ñòa döôùi khoâng hieän roõ tröôùc

maét. Hoûi: Vì sao nhö vaäy? Ñaùp: Bôûi vì Ñònh cuûa ñòa döôùi yeáu keùm, Ñònh cuûa ñòa treân maïnh hôn, ñoái vôùi maïnh hôn sinh ra yeâu thích cho neân daáy khôûi, ñoái vôùi yeáu keùm sinh ra chaùn boû cho neân khoâng daáy khôûi. Coù ngöôøi noùi: Döôùi höôùng leân treân, treân khoâng höôùng xuoáng döôùi, nhö beà

toâi höôùng veà vua, vua khoâng höôùng veà beà toâi. Coù ngöôøi noùi: Sinh ôû ñòa döôùi thì ñoái vôùi phaùp cuûa ñòa treân, laïi coù nhöõng vieäc laøm cho neân daáy khôûi hieän roõ tröôùc maét; sinh ôû ñòa treân ñoái vôùi phaùp cuûa ñòa döôùi laïi khoâng coù vieäc laøm naøo, vì vaäy khoâng daáy khôûi. Nhö A-la-haùn khoâng daáy khôûi ñaïo ñoái trò ñeå ñoaïn ba coõi, bôûi vì khoâng coù taùc duïng. Coù ngöôøi noùi: Phaùp thieän gia haïnh do coâng duïng maø daáy khôûi, sinh ôû ñòa treân thì phaùp cuûa ñòa döôùi khoâng coù taùc duïng, ñoái vôùi phaùp khoâng coù taùc duïng laïi khôûi leân coâng löïc khieán cho hieän roõ ôû tröôùc maét, chöù khoâng phaûi laø nhö voâ kyù. Hoûi: Ñaïi chuûng tuøy theo ñòa coù naêm loaïi rieâng bieät, maáy loaïi khoâng ngöøng dieät, maáy loaïi khoâng ngöøng hieän roõ tröôùc maét? Ñaùp: Sinh ôû coõi Duïc, neáu taâm coõi Duïc khoâng giaùn ñoaïn, Tónh löï thöù nhaát höõu laäu hieän roõ ôû tröôùc maét, thì luùc aáy Ñaïi chuûng cuûa moät loaïi dieät ñi, ñoù laø coõi Duïc; Ñaïi chuûng cuûa hai loaïi khoâng ngöøng hieän roõ tröôùc maét, ñoù laø coõi Duïc vaø Tónh löï thöù nhaát. Neáu Tónh löï thöù nhaát höõu laäu khoâng giaùn ñoaïn, Tónh löï thöù nhaát höõu laäu hieän roõ ôû tröôùc maét, thì luùc aáy Ñaïi chuûng cuûa hai loaïi dieät ñi, ñaïi chuûng cuûa hai loaïi khoâng ngöøng hieän roõ tröôùc maét, ñoù laø coõi Duïc vaø Tónh löï thöù nhaát. Neáu Tónh löï thöù nhaát höõu laäu khoâng giaùn ñoaïn, Tónh löï thöù nhaát voâ laäu hieän roõ ôû tröôùc maét, thì luùc aáy Ñaïi chuûng cuûa hai loaïi dieät ñi, ñoù laø coõi Duïc vaø Tónh löï thöù nhaát; Ñaïi chuûng cuûa moät loaïi khoâng ngöøng hieän roõ tröôùc maét, ñoù laø coõi Duïc. Neáu Tónh löï thöù nhaát voâ laäu khoâng giaùn ñoaïn, Tónh löï thöù nhaát voâ laäu hieän roõ ôû tröôùc maét, thì luùc aáy Ñaïi chuûng cuûa moät loaïi dieät ñi, Ñaïi chuûng cuûa moät loaïi khoâng ngöøng hieän roõ tröôùc maét, ñoù laø coõi Duïc. Neáu Tónh löï thöù nhaát voâ laäu khoâng giaùn ñoaïn, Tónh löï thöù nhaát höõu laäu hieän roõ ôû tröôùc maét, thì luùc aáy Ñaïi chuûng cuûa moät loaïi dieät ñi, ñoù laø coõi Duïc; Ñaïi chuûng cuûa hai loaïi khoâng ngöøng hieän roõ tröôùc maét, ñoù laø coõi Duïc vaø Tónh löï thöù nhaát. Neáu Tónh löï thöù nhaát höõu laäu khoâng giaùn ñoaïn, taâm coõi Duïc hieän roõ ôû tröôùc maét, thì luùc aáy Ñaïi chuûng cuûa hai loaïi dieät ñi, ñoù laø coõi Duïc vaø Tónh löï thöù nhaát; Ñaïi chuûng cuûa moät loaïi khoâng ngöøng hieän roõ tröôùc maét, ñoù laø coõi Duïc. Neáu taâm thieän cuûa coõi Duïc khoâng giaùn

ñoaïn, Tónh löï thöù nhaát voâ laäu hieän roõ ôû tröôùc maét; neáu Tónh löï thöù nhaát voâ laäu khoâng giaùn ñoaïn, taâm thieän cuûa coõi Duïc hieän roõ ôû tröôùc maét, thì ñeàu laø Ñaïi chuûng cuûa moät loaïi dieät ñi, Ñaïi chuûng cuûa moät loaïi khoâng ngöøng hieän roõ tröôùc maét, ñoù laø coõi Duïc. Nhö tieán vaøo-thoaùt ra ôû Tónh löï thöù nhaát, cho ñeán tieán vaøo-thoaùt ra ôû Tónh löï thöù tö, tuøy theo söï thích hôïp ñeàu caàn phaûi noùi roäng ra. Nhö sinh ôû coõi Duïc, cho ñeán sinh ôû Tónh löï thöù tö, tuøy theo söï thích hôïp cuõng caàn phaûi noùi roäng ra. Hoûi: Neáu sinh ôû coõi Duïc, luùc Ñaïi chuûng cuûa coõi Saéc hieän roõ ôû tröôùc maét, thì hieän roõ tröôùc maét ôû nôi naøo? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Giöõa chaëng maøy. Coù ngöôøi noùi: ÔÛ choùt muõi. Coù ngöôøi noùi: ÔÛ beân ngöïc. Coù ngöôøi noùi: ÔÛ beân roán. Coù ngöôøi noùi: ÔÛ ngoùn chaân. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Tuøy theo xöù

sôû an taâm thuoäc gia haïnh tröôùc ñoù ôû nôi naøo, thì hieän roõ tröôùc maét ôû nôi aáy. Coù Sö khaùc noùi: Ñaïi chuûng cuûa coõi Duïc laø thoâ, Ñaïi chuûng cuûa coõi Saéc laø teá, teá hôïp laïi- thoâ hôû ra, nhö daàu thaám vaøo caùt. Nhöng luùc Tónh löï Caên baûn hieän roõ ôû tröôùc maét, thì Ñaïi chuûng cuûa coõi Saéc khôûi leân trong toaøn thaân; neáu luùc Caän phaàn Tónh löï hieän roõ ôû tröôùc maét, thì Ñaïi chuûng cuûa coõi Saéc chæ khôûi leân ôû beân ngöïc. Coù ngöôøi noùi: Luùc Caän phaàn Tónh löï hieän roõ ôû tröôùc maét, thì Ñaïi chuûng cuûa coõi Saéc cuõng khôûi leân ôû toaøn thaân, nhöng nuoâi lôùn thaân khoâng gioáng nhö Caên baûn. Nhö coù hai ngöôøi cuøng ñi ñeán hoà nöôùc taém röûa, moät ngöôøi ôû beân caïnh hoà muùc nöôùc röûa raùy thaân theå, moät ngöôøi böôùc vaøo trong hoà ngaâm toaøn thaân maø taém goäi. Hai ngöôøi duøng nöôùc tuy cuøng taém öôùt toaøn thaân, nhöng thaân nuoâi lôùn böôùc vaøo trong hoà thì hôn haún. Hoûi: Trong thaân coõi Duïc tröôùc ñoù coù khe hôû, Ñaïi chuûng cuûa coõi Saéc khôûi leân coù tieán vaøo trong hay khoâng? Ñaùp: Khoâng phaûi nhö vaäy. Thaân coõi Duïc ôû vò lai töï nhieân coù hai loaïi: 1. Chæ coù Ñaïi chuûng cuûa coõi Duïc. 2. Xen laãn Ñaïi chuûng cuûa coõi Saéc. Neáu luùc gaëp ñöôïc duyeân tieán vaøo Ñònh cuûa coõi Saéc, thì luùc aáy chæ coù Ñaïi chuûng cuûa coõi Duïc seõ dieät ñi, xen laãn Ñaïi chuûng cuûa coõi Saéc seõ sinh ra, cho neân khoâng coù theå noùi laø tröôùc ñoù coù khe hôû-sau ñoù khôûi leân truù beân trong. Hoûi: Ñeä töû cuûa Ñöùc Theá Toân, sinh ôû coõi Voâ saéc maø thaønh töïu saéc cuûa nghieäp thaân-ngöõ voâ laäu, do Ñaïi chuûng naøo ñaõ taïo ra?

Ñaùp: Hoaëc laø heä thuoäc coõi Duïc, hoaëc laø heä thuoäc coõi Saéc. Hoûi: Trong naøy vì sao laïi soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Bôûi vì muoán laøm cho ngöôøi nghi coù ñöôïc quyeát ñònh. Nghóa laø coõi Voâ saéc khoâng coù caùc saéc, coù ngöôøi sinh ra nghi ngôø: Ñeä töû cuûa Ñöùc Theá Toân sinh ôû coõi Voâ saéc, saéc voâ laäu ñaõ thaønh töïu khoâng phaûi laø Ñaïi chuûng sôû taïo. Bôûi vì tröø boû moái nghi naøy cho neân noùi: Ñaïi chuûng sôû taïo hoaëc laø heä thuoäc coõi Duïc, hoaëc laø heä thuoäc coõi Saéc. Hoûi: Saéc ñaõ thaønh töïu aáy, chaéc chaén laø Ñaïi chuûng sôû taïo thuoäc coõi Duïc-Saéc, vì sao noùi hoaëc laø? Ñaùp: Neân noùi quyeát ñònh nhöng maø noùi hoaëc laø, bôûi vì muoán hieån baøy veà coõi khoâng coù taïp loaïn, voâ laäu ñoái trò thì coù taïp loaïn. Bôûi vì coõi khoâng coù taïp loaïn, cho neân Ñaïi chuûng sôû taïo thuoäc coõi Duïc laø khaùc, Ñaïi chuûng sôû taïo thuoäc coõi Saéc laø khaùc, khoâng heà coù moät saéc maø cuøng Ñaïi chuûng sôû taïo thuoäc hai coõi, vì theá cho neân noùi hoaëc laø. Ñaây töùc laø noùi chung. Nhöng saéc voâ laäu tuøy theo daáy khôûi döïa vaøo ñòa, töï ñoäng taïo ra(naêng taïo) Ñaïi chuûng coù naêm loaïi rieâng bieät, ñoù laø Ñaïi chuûng sôû taïo heä thuoäc coõi Duïc vaø boán Tónh löï. Ñeä töû cuûa Ñöùc Theá Toân sinh ôû coõi Voâ saéc, neáu laø A-la-haùn thì chæ thaønh töïu Ñaïi chuûng cuûa naêm ñòa thuoäc vò lai, saéc voâ laäu sôû taïo khoâng phaûi laø hieän taïi bôûi vì khoâng daáy khôûi, khoâng phaûi laø quaù khöù bôûi vì ñaõ rôøi boû. Neáu laø Baát hoaøn thì cuõng thaønh töïu Ñaïi chuûng cuûa naêm ñòa thuoäc vò lai, saéc voâ laäu sôû taïo khoâng phaûi laø hieän taïi bôûi vì khoâng daáy khôûi, quaù khöù thì khoâng nhaát ñònh, bôûi vì döïa vaøo thaân cuûa naêm ñòa daáy khôûi coù nhieàu ít, hoaëc laø hoaøn toaøn khoâng coù, vì vaäy caàn phaûi noùi. Hoaëc coù

ngöôøi Hoïc sinh ñeán coõi Voâ saéc, thaønh töïu naêm ñòa thuoäc vò lai döïa vaøo Giôùi, quaù khöù hoaøn toaøn khoâng coù, nghóa laø tröôùc ñoù döïa vaøo thaân cuûa coõi Duïc vaø boán Tónh löï, ñoái vôùi Quaû thöù ba vaø Höôùng thöù tö, caùc ñaïo voâ laäu chöa khôûi leân-chöa dieät ñi, töø ñoù maïng chung sinh ñeán coõi Voâ saéc. Hoaëc coù ngöôøi Hoïc sinh ñeán coõi Voâ saéc, thaønh töïu vò lai coù naêm, quaù khöù coù moät, nghóa laø luùc tröôùc ôû coõi Duïc vaø boán Tónh löï, tuøy theo döïa vaøo moät thaân, ñoái vôùi Quaû thöù ba hoaëc laø Höôùng thöù tö, caùc ñaïo voâ laäu ñaõ khôûi leân- ñaõ dieät ñi, töø ñoù maïng chung sinh ñeán coõi Voâ saéc. Hoaëc coù ngöôøi Hoïc sinh ñeán coõi Voâ saéc, thaønh töïu vò lai coù naêm, quaù khöù coù hai, nghóa laø luùc tröôùc ôû coõi Duïc vaø boán Tónh löï, tuøy theo döïa vaøo hai thaân, ñoái vôùi Quaû thöù ba hoaëc laø Höôùng thöù tö, caùc ñaïo voâ laäu ñaõ khôûi leân-ñaõ dieät ñi, töø ñoù maïng chung sinh ñeán coõi Voâ saéc. Hoaëc coù ngöôøi Hoïc sinh ñeán coõi Voâ saéc, thaønh töïu vò lai coù naêm,

quaù khöù coù ba, nghóa laø luùc tröôùc ôû coõi Duïc vaø boán Tónh löï, tuøy theo döïa vaøo ba thaân, ñoái vôùi Quaû thöù ba hoaëc laø Höôùng thöù tö, caùc ñaïo voâ laäu ñaõ khôûi leân-ñaõ dieät ñi, töø ñoù maïng chung sinh ñeán coõi Voâ saéc. Hoaëc coù ngöôøi Hoïc sinh ñeán coõi Voâ saéc, thaønh töïu vò lai coù naêm, quaù khöù coù boán, nghóa laø luùc tröôùc ôû coõi Duïc vaø boán Tónh löï, tuøy theo döïa vaøo boán thaân, ñoái vôùi Quaû thöù ba hoaëc laø Höôùng thöù tö, caùc ñaïo voâ laäu ñaõ khôûi leân-ñaõ dieät ñi, töø ñoù maïng chung sinh ñeán coõi Voâ saéc. Hoaëc coù ngöôøi Hoïc sinh ñeán coõi Voâ saéc, thaønh töïu vò lai coù naêm, quaù khöù coù naêm, nghóa laø voán coù döïa vaøo thaân cuûa coõi Duïc vaø boán Tónh löï, ñoái vôùi Quaû thöù ba hoaëc laø Höôùng thöù tö, caùc ñaïo voâ laäu ñaõ khôûi leân- ñaõ dieät ñi, töø ñoù maïng chung sinh ñeán coõi Voâ saéc.s Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Khoâng coù ngöôøi Hoïc naøo sinh ñeán coõi Voâ saéc maø khoâng thaønh töïu saéc quaù khöù, bôûi vì ngöôøi aáy luùc tröôùc ôû coõi Duïc-Saéc, ñoái vôùi Quaû thöù ba hoaëc laø Höôùng thöù tö, nhaát ñònh ñaõ khôûi leân- ñaõ dieät ñi môùi maïng chung. Vì theá cho neân baûn luaän noùi raèng: Neáu nhöõng ngöôøi Hoïc sinh ñeán coõi Voâ saéc thì thaønh töïu saéc sôû taïo thuoäc quaù khöù- vò lai, neáu vaøo luùc aáy ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn thì thaønh töïu saéc sôû taïo thuoäc vò lai, chöù khoâng phaûi laø saéc sôû taïo thuoäc quaù khöù. Neáu noùi raèng khoâng phaûi nhö vaäy thì baûn luaän neân noùi: Ngöôøi Hoïc sinh ñeán coõi Voâ saéc, coù luùc khoâng thaønh töïu saéc sôû taïo thuoäc quaù khöù. Toân giaû Taêng-giaø-phaït-toâ noùi raèng: “Hoaëc coù ngöôøi Hoïc sinh ñeán coõi Voâ saéc, cuõng khoâng thaønh töïu saéc cuûa nghieäp voâ laäu trong thaân naêm ñòa ôû quaù khöù- vò lai, nghóa laø tröôùc ñoù döïa vaøo thaân cuûa coõi Duïc vaø boán Tónh löï, ñoái vôùi Quaû thöù ba vaø Höôùng thöù tö, caùc ñaïo voâ laäu chöa khôûi leân-chöa dieät ñi, töø ñoù maïng chung sinh ñeán coõi Voâ saéc. Hoaëc coù ngöôøi Hoïc sinh ñeán coõi Voâ saéc, thaønh töïu quaù khöù vaø vò lai ñeàu coù moät, nghóa laø luùc tröôùc ôû coõi Duïc vaø boán Tónh löï, tuøy theo döïa vaøo moät thaân, ñoái vôùi Quaû thöù ba hoaëc laø Höôùng thöù tö, caùc ñaïo voâ laäu ñaõ khôûi leân- ñaõ dieät ñi, töø ñoù maïng chung sinh ñeán coõi Voâ saéc. Nhö vaäy thaønh töïu hai-thaønh töïu ba-thaønh töïu boán-thaønh töïu naêm, döïa theo

tröôùc noùi roäng ra nhö lyù neân suy nghó. Neáu sinh ñeán coõi aáy ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn thì chæ ñaït ñöôïc naêm ñòa thuoäc vò lai döïa vaøo Giôùi.” Caùch noùi naøy phi lyù, bôûi vì khoâng coù luùc naøo ñaït ñöôïc quaû maø chæ ñaït ñöôïc voâ vi chöù khoâng phaûi laø höõu vi. Laïi cuøng vôùi baûn luaän ñaõ noùi traùi ngöôïc nhau, nhö noùi: Thaùnh giaû sinh ñeán coõi Voâ saéc, thaønh töïu saéc sôû taïo vò lai, chöù khoâng phaûi laø ñaïi chuûng quaù khöù. Neáu nhö yù ñoù thì baûn luaän neân noùi: Thaùnh giaû sinh ñeán coõi Voâ saéc, coù luùc khoâng thaønh töïu saéc sôû taïo vò lai. Vì vaäy caùch noùi tröôùc ñoái vôùi lyù laø thích hôïp.

ÔÛ coõi Voâ saéc cheát ñi sinh vaøo coõi Duïc, Ñaïi chuûng cuûa caùc caên ñaõ ñaït ñöôïc luùc ñaàu, do Ñaïi chuûng naøo laøm nhaân? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao laïi soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Bôûi vì muoán laøm cho ngöôøi nghi coù ñöôïc quyeát ñònh. Nghóa laø coõi Voâ saéc hoaøn toaøn khoâng coù caùc saéc. Hoaëc laø coù ngöôøi sinh nghi ngôø nhö vaäy: ÔÛ coõi Duïc- Saéc cheát ñi sinh ñeán coõi Voâ saéc, saéc aáy hoaëc laø traûi qua taùm vaïn- saùu vaïn- boán vaïn-hai vaïn kieáp môùi ñoaïn heát, töø ñoù maïng chung sinh vaøo coõi Duïc-Saéc, Ñaïi chuûng cuûa caùc caên ñaõ ñaït ñöôïc luùc ñaàu khoâng coù nhaân maø sinh ra. Vì loaïi boû moái nghi aáy, hieån baøy caùc saéc aáy khoâng phaûi laø khoâng coù nhaân sinh ra, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: ÔÛ coõi Voâ saéc cheát ñi sinh vaøo coõi Duïc, Ñaïi chuûng cuûa caùc caên ñaõ ñaït ñöôïc luùc ñaàu, do ñaïi chuûng naøo laøm nhaân? Ñaùp: Heä thuoäc coõi Duïc. Ñaây laø döïa vaøo töôùng chung cuûa chuûng loaïi maø noùi. Neáu noùi rieâng bieät thì neân ñöa ra caùch noùi naøy: ÔÛ coõi Voâ saéc cheát ñi sinh vaøo coõi Duïc, Ñaïi chuûng cuûa caùc caên ñaõ ñaït ñöôïc luùc ñaàu, neáu sinh ôû ñòa nguïc thì vaãn laáy Ñaïi chuûng cuûa ñòa nguïc laøm nhaân, cho ñeán neáu sinh ôû loaøi trôøi thì vaãn laáy Ñaïi chuûng cuûa loaøi trôøi laøm nhaân. Neáu Nhaõn caên vaø Ñaïi chuûng aáy thì vaãn laáy Ñaïi chuûng sôû y cuûa Nhaõn caên laøm nhaân. Caên vaø caûnh coøn laïi töông töï nhö vaäy neân bieát. Trong maét thì maét beân traùi vaø Ñaïi chuûng aáy vaãn laáy Ñaïi chuûng sôû y cuûa maét beân traùi laøm nhaân. Trong beân traùi thì dò thuïc vaãn laáy dò thuïc laøm nhaân, nuoâi lôùn vaãn laáy nuoâi lôùn laøm nhaân. Nhö beân traùi, beân phaûi cuõng nhö vaäy. Caên vaø caûnh coøn laïi noùi roäng ra cuõng nhö vaäy. Nhöng noái tieáp sinh taâm cuøng daáy khôûi, Ñaïi chuûng laàn löôït chuyeån ñoåi laøm nhaân Caâu höõu, ñoái vôùi maét… laøm naêm nhaân nhö Sinh khôûi…, Ñaïi chuûng ñaõ dieät töø voâ thæ sinh töû cuøng vôùi Ñaïi chuûng baây giôø laøm nhaân Ñoàng loaïi. Hoûi: Vì sao trong naøy khoâng hoûi veà maét laøm nhaân cho Ñaïi chuûng cuûa caên ñaõ ñaït ñöôïc luùc ñaàu? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Ñaây laø noùi toùm taét noäi dung chuû yeáu, cho neân khoâng hoûi ñeán maø thoâi. Coù Sö khaùc noùi: Ñaïi chuûng cuøng laøm nhaân cho Ñaïi chuûng cuûa caùc caên, vì vaäy hoûi ñeán noù; maét…khoâng laøm nhaân cho Ñaïi chuûng, vì vaäy khoâng hoûi ñeán. Coù ngöôøi noùi: Ñaïi chuûng dieät ñaõ laâu vaø Ñaïi chuûng baây giôø ñeàu coù nghóa cuûa nhaân, maét… chæ coù dieät ñaõ laâu laøm nhaân, vì vaäy khoâng noùi ñeán. Hoûi: ÔÛ coõi Voâ saéc cheát ñi sinh vaøo coõi Saéc, Ñaïi chuûng cuûa caùc caên

ñaõ ñaït ñöôïc luùc ñaàu, do Ñaïi chuûng naøo laøm nhaân? Ñaùp: Heä thuoäc coõi Saéc. Ñaây cuõng laø döïa vaøo töôùng chung cuûa chuûng loaïi maø noùi. Neáu noùi rieâng bieät thì neân ñöa ra caùch noùi naøy: ÔÛ coõi Voâ saéc cheát ñi sinh vaøo coõi Saéc, Ñaïi chuûng cuûa caùc caên ñaõ ñaït ñöôïc luùc ñaàu, neáu sinh ôû Tónh löï thöù nhaát thì vaãn laáy Ñaïi chuûng cuûa Tónh löï thöù nhaát laøm nhaân, cho ñeán neáu sinh ôû Tónh löï thöù tö thì vaãn laáy Ñaïi chuûng cuûa Tónh löï thöù tö laøm nhaân. Neáu Nhaõn caên vaø Ñaïi chuûng aáy thì vaãn laáy Ñaïi chuûng sôû y cuûa Nhaõn caên laøm nhaân. Trong maét beân traùi-beân phaûi- dò thuïc-nuoâi lôùn, noùi roäng ra nhö tröôùc. Caên vaø caûnh coøn laïi, noùi roäng ra cuõng nhö vaäy. Nhöng noái tieáp sinh taâm cuøng daáy khôûi, Ñaïi chuûng laàn löôït chuyeån ñoåi laøm nhaân Caâu höõu, nhö vaäy ñeàu noùi roäng ra nhö tröôùc. Hoûi: ÔÛ coõi Saéc cheát ñi sinh vaøo coõi Duïc, Ñaïi chuûng cuûa caùc caên ñaõ ñaït ñöôïc luùc ñaàu, do Ñaïi chuûng naøo laøm nhaân? Ñaùp: Heä thuoäc coõi Duïc. Ñaây cuõng laø noùi chung. Neáu noùi rieâng bieät thì nhö tröôùc neân bieát, nghóa coøn laïi cuõng nhö tröôùc noùi roäng ra.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.